

پیش‌ها و پانچ‌ها

پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر منصوب‌ها شیخ محمد صالح المنجد حفظه الله تعالى

موضوع:

احکام؛ طهارات و نجاسات

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پرسش

نویسنده: م. صادقی

تاریخ: ۱۳۹۶/۱۰/۱۷

سلام و تحیت فراوان بر زمینه‌سازان ظهور امام مهدی علیه السلام. ضمن مسئلت از پروردگار مهربان برای یاری و بخشیدن توان مضاعف به شما برادران عزیز، سؤالی دارم که اگر پاسخ دهید سپاسگزار می‌شوم:

مسئله‌ی طهارت در افرادی که دچار بی‌اختیاری ادرار هستند، به خصوص در افراد مسن چگونه است؟ اگر بخواهند خود را دائماً بشویند و لباس عوض کنند، واقعاً به سختی می‌افتند که مصداق عسر و حرج است؛ وگرنه طهارتشان دچار مشکل است.

پاسخ

تاریخ: ۱۳۹۶/۱۰/۲۷

تطهیر بدن و لباس از نجاست دائماً واجب نیست، بل تنها برای نماز واجب است که پنج وقت از شبانه‌روز است و می‌توان آن را با جمع میان ظهر و عصر و مغرب و عشاء، در سه وقت به جای آورد^۱. بنابراین، کسی که ادرار یا مدفوع او غیر ارادی است، اگر می‌تواند بدون عسر و حرج، نماز خود را هر چند در آخر وقت و با اکتفا به واجبات آن یا حتی بستن آلت، در حال طهارت به جای آورد، واجب است که این کار را انجام دهد، ولی اگر نمی‌تواند، هرگاه خروج ادرار یا مدفوع او در نماز متعدّد نیست، به نحوی که می‌تواند بدون عسر و حرج، بعد از هر بار خروج ادرار یا مدفوع، وضو بگیرد یا دست کم تیمّم کند و سپس نماز خود را ادامه دهد، واجب است که این کار را انجام دهد، ولی اگر نمی‌تواند، جایز است که نماز خود را به رغم خروج ادرار یا مدفوع به جای آورد؛ به این ترتیب که پیش از نماز، بدن خود را تطهیر کند و لباس پاکی بپوشد و پوشک یا حوله‌ای را بر روی

۱. بنگرید به: پرسش و پاسخ ۱۸۲.

مخرج قرار دهد تا ادرار و مدفوع، بدن و لباسش را نیالاید و سپس وضو بگیرد و نماز را به جای آورد و این قول مروی از اهل بیت است؛^۱ چنانکه یکی از یارانمان ما را خبر داد، گفت:

«سَأَلْتُ الْمَنْصُورَ عَنِ الرَّجُلِ يَقْطُرُ مِنْهُ الْبَوْلُ وَلَا يَسْتَطِيعُ حَبْسَهُ، فَقَالَ: إِنَّ يَجِدُ فِتْرَةً لَا يَقْطُرُ فِيهَا الْبَوْلُ يَتَوَضَّأُ فِيهَا وَيَصَلُّ وَإِنْ لَا يَجِدُ يَتَّخِذُ حَيْطًا أَوْ مَطَاطًا فَيَشُدُّ عَلَى قَضِيْبِهِ لَيْلًا يَقْطُرُ مِنْهُ الْبَوْلُ حَتَّى يَتَوَضَّأَ وَيُصَلِّي، قُلْتُ: إِنَّ ذَلِكَ يُؤْذِيهِ وَيَشُقُّ عَلَيْهِ، قَالَ: يَجْعَلُ مَنَدِيْلًا فَيَشُدُّ عَلَيْهِ، قُلْتُ: إِنَّمَا يُؤْذِيهِ حَبْسُ الْبَوْلِ، قَالَ: إِذَا يَكْفِيهِ أَنْ يَجْعَلَ حَفَاطَةً أَوْ فُوطَةً لِكُلِّ صَلَاةٍ فَإِنَّ اللَّهَ أَوْلَى بِالْعُذْرِ»^۲؛ «از منصور درباره‌ی مردی پرسیدم که از او ادرار می‌چکد و نمی‌تواند آن را نگاه دارد، پس فرمود: اگر (در وقت نماز) زمانی را می‌یابد که در آن ادرار نمی‌چکد، پس در آن وضو می‌گیرد و نماز می‌گزارد و اگر نمی‌یابد، پس بندی یا کشی را می‌گیرد و بر آلت خود می‌بندد که ادرار از آن نچکد تا وضو بگیرد و نماز گزارد، گفتم: این کار او را می‌آزارد و سخت می‌آید، فرمود: دستمالی (بر روی آلت) قرار می‌دهد، پس (بند یا کش را) بر آن می‌بندد، گفتم: نگاه داشتن ادرار او را می‌آزارد، فرمود: در این صورت او را کافی است که برای هر نماز پوشک یا حوله‌ای (بر روی آلت) قرار دهد؛ چراکه خداوند به (قبول) عذر سزاوارتر است».

این از آن روست که خداوند کسی را جز به اندازه‌ی توانش تکلیف نکرده؛ چنانکه فرموده است: ﴿لَا يَكْلَفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا﴾^۳؛ «خداوند کسی را جز به اندازه‌ی توانش تکلیف نمی‌کند» و برای مسلمانان سختی و تنگنایی نخواست؛ چنانکه فرموده است: ﴿يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ﴾^۴؛ «خداوند برای شما آسانی می‌خواهد و برای شما سختی نمی‌خواهد» و فرموده است: ﴿مَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيَجْعَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ حَرَجٍ وَلَكِنْ يُرِيدُ لِيُطَهِّرَكُمْ وَلِيُتِمَّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ﴾^۵؛ «خداوند نمی‌خواهد که بر شما تنگنایی قرار دهد، ولی می‌خواهد که شما را پاکیزه کند و نعمتش را بر شما کامل گرداند، باشد که شما سپاس گزارید»؛ خصوصاً با توجه به اینکه عدم بطلان وضو با خروج غیر ارادی و غیر عادی ادرار یا مدفوع یا باد شکم بعید نیست؛ زیرا متبادر از سخن خداوند در آیه‌ی وضو که می‌فرماید: ﴿أَوْ جَاءَ أَحَدٌ مِنْكُمْ مِنَ الْغَائِطِ﴾^۶؛ «یا یکی از شما از قضاء حاجت آمد»، بطلان وضو با خروج ارادی یا عادی این سه است، بل حق آن است که خروج غیر ارادی و غیر عادی این سه، هرگاه در همه‌ی وقت نماز تداوم داشته باشد، حدث محسوب نمی‌شود؛

۱. بنگرید به: الکافی للکلینی، ج ۳، ص ۲۰؛ من لا یحضره الفقیه لابن بابویه، ج ۱، ص ۶۴؛ تهذیب الأحکام للطوسی، ج ۱، ص ۳۵۱ و ج ۳، ص ۳۰۶.
 ۲. گفتار ۱۵۴، فقره ۱
 ۳. البقرة / ۲۸۶
 ۴. البقرة / ۱۸۵
 ۵. المائدة / ۶
 ۶. المائدة / ۶

زیرا حدث در کسی تحقق می‌یابد که طهارت در او تحقق می‌یابد و طهارت در چنین کسی تحقق نمی‌یابد و این مقتضای عدم و ملکه است. بنابراین، وضوی کسی که بی اختیار و بی‌وقفه از او ادرار یا مدفوع یا باد شکم خارج می‌شود، تا هنگامی که عمداً مرتکب حدثی نشده، باقی است؛ چنانکه یکی از یارانمان ما را خبر داد، گفت:

«سَأَلْتُ الْمَنْصُورَ عَمَّنْ بِهِ مَرَضٌ لَا يَتَوَقَّفُ بَوْلُهُ أَوْ غَائِظُهُ أَوْ رِيحُهُ، فَقَالَ: لَا حَدَثَ لِمَنْ لَا طَهَارَةَ لَهُ حَتَّى يَتَعَمَّدَ»^۱؛ «از منصور درباره‌ی کسی پرسیدم که دچار بیماری است و ادرار یا مدفوع یا باد شکم او متوقف نمی‌شود، پس فرمود: کسی که طهارتی ندارد، حدثی ندارد، تا آن گاه که تعمد کند».

خصوصاً با توجه به عموم سخن خداوند که فرموده است: «وَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ فِيمَا أَخْطَأْتُمْ بِهِ وَلَكِنْ مَا تَعَمَّدَتْ قُلُوبُكُمْ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا»^۲؛ «و بر شما در کاری که به خطا انجام دادید گناهی نیست، بل در کاری است که دل‌هاتان تعمد داشته است و خداوند آمرزنده‌ای مهربان است» و فرموده است: «رَبَّنَا لَا تَأْخِذْنَا إِنْ نَسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا إِصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ»^۳؛ «پروردگارا! ما را مؤاخذه نکن اگر فراموش کردیم یا خطا کردیم، پروردگارا! و بر ما تکلیفی سنگین نگذار چنانکه بر کسانی که پیش از ما بودند گذاشتی، پروردگارا! و ما را به چیزی که طاقتش را نداریم تکلیف نکن».

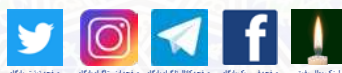
پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر منصورهاشمی خراسانی
 دفتر منصورهاشمی خراسانی

۱. گفتار ۱۵۴، فقره‌ی ۲
۲. الأحزاب / ۵
۳. البقرة / ۲۸۶

www.alkhorasani.com

پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر منصورهاشمی خراسانی حفظه الله تعالى

* لطفاً بر روی لینک مورد نظر خود کلیک کنید.